

ALAPVETŐ EMBERI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

Az „**emberi jogok**” alanya: minden ember.

Az emberi jogok azok a jogok és szabadságjogok, amelyek minden embert születésüktől fogva egyenlően megilletnek. Olyan alapvető polgári és politikai jogokat foglalnak magukba, mint

- az élethez vagy a szabadsághoz való jog,
- a vélemény és kifejezés szabadsága,
- a törvény előtti egyenlőség,
- gazdasági,
- szociális,
- kulturális jogok,
- kulturális életben való szabad részvétel joga,
- élelemhez,
- neveléshez,
- munkához való jog.

2. Állampolgári jogok és kötelességek

Szabadság- és politikai jogok (18–19. század)

- az élethez, a testi épséghez és az emberi méltósághoz való jog
- a szabadsághoz, a személyi sérthetetlenséghez való jog
- a törvény előtti egyenlőség
- a gondolat- és vélemény-nyilvánítás szabadsága, szólás- és sajtószabadság
- lelkiismereti és vallásszabadság
- gyülekezési és egyesülési jog

Gazdasági, szociális és kulturális jogok (19–20. század)

- tulajdonhoz való jog
- a munkához, a megfelelő munkakörülmények biztosításához való jog
- szakszervezetek alapításának joga, sztrájkjog
- szabad lakóhelyválasztás;
- a pihenéshez, a testi és lelki egészséghez, az egészségügyi ellátáshoz, a társadalombiztosításhoz való jog
- az oktatáshoz, a művelődéshez és a művészetek szabadságához való jog

Kollektív jogok (népek jogai) (20. század)

- a békéhez, fejlődéshez, egészséges környezethez, humanitárius segítséghez való jog
- nemek, nemzetek, nemzetiségek és egyházak egyenjogúsága
- faj, bőrszín, származás és vagyon szerinti megkülönböztetés tilalma

Az emberi jogok három nemzedéke

Az „**állampolgári jogok**”: csak az adott állam állampolgárait illetik meg.

Magyarország csatlakozott az:

- Emberi jogok egyetemes nyilatkozatához,
- a Polgári és politikai jogok,
- a Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányához,
- és más nemzetközi egyezményekhez, s ezzel kötelezettséget vállalt az általános emberi jogok védelmére.

Alapjogok: Az alapvető jogok az egyént jogosítják, az államot pedig kötelezik. Az egyén az állammal szemben ezekre a jogokra hivatkozhat, a bennük foglaltakat megkövetelheti, és adott esetben bírói úton érvényesítheti is:

1. Személyiségi jogok, egyéni szabadságjogok
2. Politikai szabadságjogok
3. Gazdasági, szociális és kulturális jogok
4. Állampolgári jogok.

Az állampolgárok alapvető kötelességei:

1. a haza védelme
2. méltányos közteherviselés
3. szülők, gondviselők kötelesek gondoskodni kiskorú gyermekeik taníttatásáról.
4. állam törvényeinek tiszteletben tartása.

Jogok, amelyek még veszélyhelyzet esetén sem korlátozhatóak:

- Élethez, emberi méltósághoz fűződő jog,
- Személyes szabadsághoz és biztonsághoz való jog,
- Ártatlanság védelme,
- Büntetőeljárásban a védelemhez való jog,
- Visszamenőleges hatályú jogszabály alapján nem lehet bűnösséget kimondani,
- Gondolat, lelkiismeret és vallásszabadság,
- Férfiak és nők egyenjogúsága,
- Szülők joga a gyermeküknek adandó nevelés megválasztására,
- Nemzeti és etnikai kisebbségek jogai,
- Magyar állampolgárságtól való megfosztás és az ország területéről történő kiutasítás tilalma.

Feladat: Olvasd el a tananyagot és válaszolj a kérdésekre!

1. Ki az emberi jogok alanya és mit jelent?
2. Sorold fel az alapvető emberi jogokat!
3. Mit jelent az állampolgári jog?
4. Melyek az alapjogok? Sorold fel!
5. Melyek az állampolgárok alapvető kötelességei? Sorold fel!
6. Melyek azok a jogok, amelyek még veszélyhelyzet esetén sem korlátozhatóak? Sorold fel!

Jó munkát!

Kérdés esetén keressetek! Messengeren, emailen (szne.horvath.nikolett@gmail.com). Sziasztok!